

18.6.2024

ISOJOKI

Lehmikeitaan tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2023–2024

Tilaaaja:
Ramboll Finland Oy

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen, Jaakko Ervasti ja
Kalle Luoto

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Perustietoa inventointialueesta	5
3. Menetelmät	13
4. Tulokset	16
5. Muinaisjäännöskohteet (*uusi kohde)	18
Kiinteät muinaisjäännökset	18
5.1. Korpilahti.....	18
5.2. Korpilahti 2 *.....	21
Muut kulttuuriperintökohteet.....	23
5.3. Haanpää*.....	23
5.4. Vesijärvi Hautamäki SE	25
5.5. Lassinkeidas*	28
5.6. Eteläjärvenmaa*	31
Lähteet.....	34

Kansikuva: Tuulivoimapuistoalueelle suunnitellun sähköaseman aluetta. Koilliseen.
 Raportin kuvat: Jussi-Pekka Hiltunen, Jaakko Ervasti ja Kalle Luoto

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta. Inventoidut alueet sijaitsevat sinisen neliön sisäpuolella.....	4
Kartta 2. Inventoidun tuulivoimapuistoalueen yleiskartta. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunnitellut voimalat on merkitty sinisillä kuusikulmioilla. Suunnitellut uudet ja parannettavat tielinjaukset on merkitty punaisella katkoviivalla. Suunnitellun sähköasemanpaikka on merkitty vihreällä neliöllä. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty vihreällä viivalla. Muut kulttuuriperintökohteet on merkitty ruskeilla pisteillä. Numerot viittaavat tämän raportin kohdenumeroihin.....	6
Kartta 3. Inventoitujen sähkönsiirtoreittien yleiskartta. Sähkönsiirtoreitti VE1 on merkitty violetilla viivalla ja sähkönsiirtoreitti VE2 vihreällä viivalla. Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisilla pisteillä ja niiden alueet on merkitty punaisella vinorasterilla. Muut kulttuuriperintökohteet on merkitty ruskeilla pisteillä. Numerot viittaavat tämän raportin kohdenumeroihin.....	7
Kartta 4. Inventoitu tuulivoimapuistoalue vuoden 1846 pitäjänkartalla.	10
Kartta 5. Inventoitu tuulivoimapuistoalue vuoden 1972 peruskartoilla.	11
Kartta 6. Inventoidut sähkönsiirtoreitit vuoden 1846 pitäjänkartalla.....	11
Kartta 7. Inventoidut sähkönsiirtoreitit vuoden 1972 peruskartoilla.	12
Kartta 8. Tuulivoimapuistoalueella jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty turkoosilla.	14
Kartta 9. Sähkönsiirtoreiteillä jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty turkoosilla.	15
Kartta 10. Korpilahden ja Haanpään kohdekartta. Korpilahden muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla ja Haanpään muu kulttuuriperintökohteen alueraja ruskealla vinorasterilla. Suunniteltu voimajohtolinja on merkitty violetilla viivalla.	20
Kartta 11. Haanpään kohde on merkitty ruskealla pisteellä vuoden 1972 peruskartalle.....	24
Kartta 12. Ote vuonna 1846 laaditusta pitäjänkartasta, johon on merkitty ruskealla pisteellä kohteen Haanpää sijainti.	24
Kartta 13. Vesijärvi Hautamäki SE kohdekartta. Muu kulttuuriperintökohteen aluerajaus on merkitty ruskealla vinorasterilla ja suunniteltu voimajohtolinja on merkitty vihreällä viivalla.	26
Kartta 14. Ote vuoden 1972 peruskartasta, johon peltoalueiden väliin on merkitty rakennus.	26
Kartta 15. Ote vuonna 1846 laaditusta pitäjänkartasta, johon on merkitty ruskealla pisteellä kohteen Vesijärvi Hautamäki SE sijainti.....	27
Kartta 16. Lassinkeitaan kohdekartta. Muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä. Suunniteltu voimala on merkitty sinisellä kuusikulmiolla ja suunniteltu uusi tie sinisellä pohjalla olevalla punaisella katkoviivalla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.	29
Kartta 17. Lassinkeitaan rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1972 peruskartalle.....	29
Kartta 18. Lassinkeitaan rajamerkki on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1846 pitäjänkartalle.	30
Kartta 19. Eteläjärvenmaan kohdekartta. Muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.	32
Kartta 20. Eteläjärvenmaan rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1972 peruskartalle.....	32
Kartta 21. Eteläjärvenmaan rajamerkki on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1846 pitäjänkartalle.....	33

ISOJOKI Lehmikeitaan tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2023–2024

Tiivistelmä

CPC Finland Oy on valmistelemassa Isojoen Lehmikeitaalle tuulivoimapuistoa, johon sisältyy enintään 15 voimalaa sekä siihen liittyviä ulkoisia sähkönsiirtoreittejä. Lisäksi tarkastelussa on tuulivoimapuistoalueelle sijoittuvat uudet tielinjat ja sinne sijoittuva sähköasema-alue.

Aineiston laadinnasta vastaa Ramboll Finland Oy. Osana ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati alueen arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin laativat Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto ja FM Jaakko Ervasti. Maastotyöt ajoittuivat 15.-16.11.2023 sekä 22.4. ja 6.6.2024.

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita alueilta.

Inventoidulta tuulivoimapuistoalueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita.

Suunnitelluilta voimajohtolinjojen vaikutusalueelta tunnettiin entuudestaan yksi kiinteä muinaisjäännös *Korpilahti*, joka on kivistynyt asuinpaikka sekä yksi muu

kulttuuriperintökohde *Vesijärvi Hautamäki SE*, joka on historiallisen ajan asuinpaikka.

Inventoinnin jälkeen tuulivoimapuistoalueelta tunnetaan kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta.

Suunniteltujen voimajohtolinjojen vaikutusalueelta tunnetaan kaksi kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta.

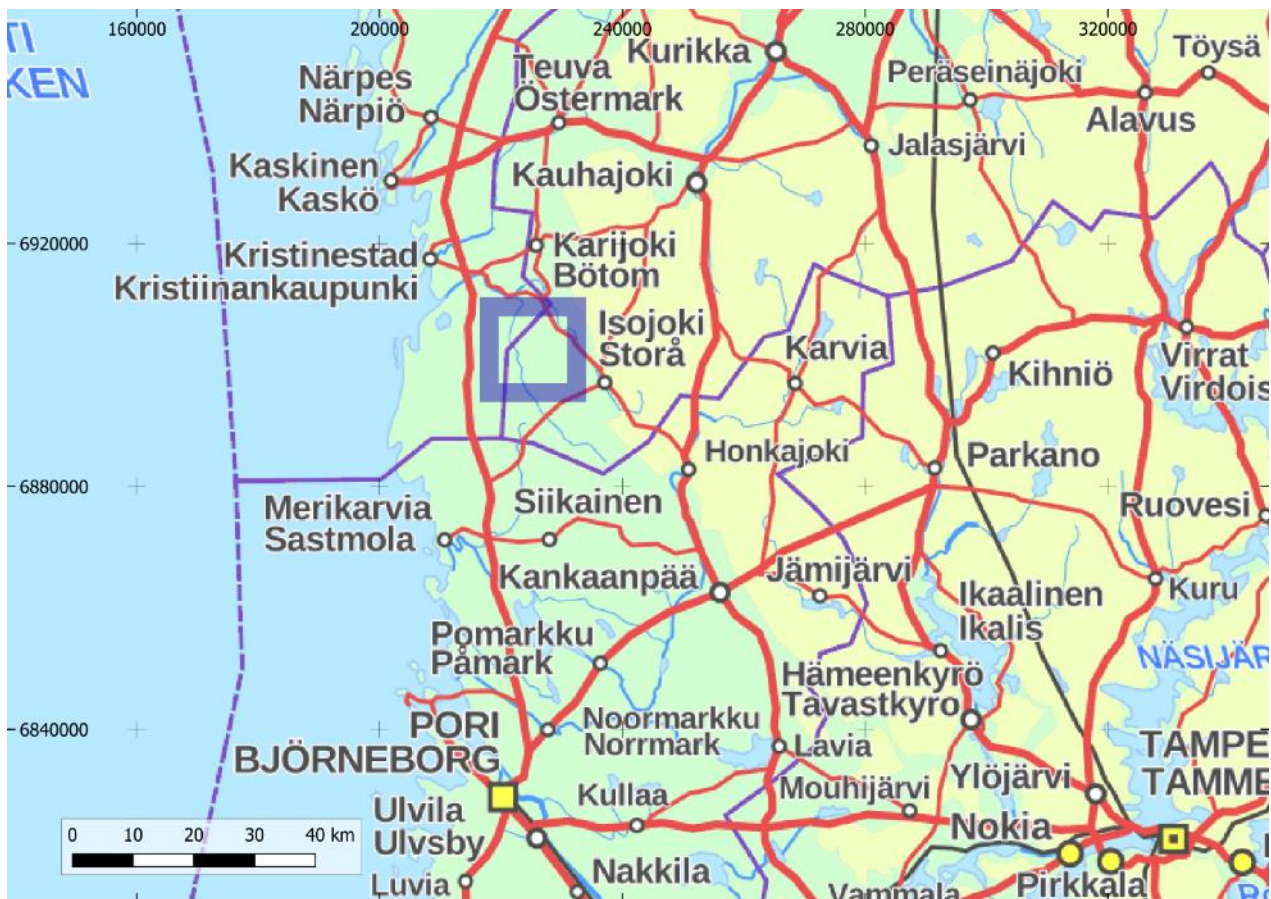
Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti
Kenttätyöaika:	15.-16.11.2023 sekä 22.4. ja 6.6.2024
Tutkimuksen tilaaja:	Ramboll Finland Oy
Alueen aikaisemmat tutkimukset:	Kaarlo Katiskoski 1990-1992. Isojoen esihistoriallisten kohteiden inventointi. Timo Sepänmaa, Hannu Poutiainen ja Juuso Koskinen 2019. Isojoki-Karjoki-Kauhajoki-Honkajoki. Rajamäen kylän tuulivoimapuiston ja voimajohtolinjojen muinaisjäännösinventointi. Vesa Laulumaa 2020. Isojoki, Arkkukallio. Sähköaseman suunnittelun alueen arkeologinen inventointi.
Käytetty koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000
Taustakartat:	Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS) 11/2023, 05/2024

1. Johdanto

Ramboll Finland Oy ja CPC Finland Oy ovat selvittämässä tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin sijoittumista Isojoen kunnan alueelle. Ramboll Finland Oy laatii alueen ympäristöselvityksiä ja osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä ennestään tuntemattomia muinaisjäännöskohteita ja tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila.

Inventoinnin maastotyö toteuttivat arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti. Maastotyöt tehtiin neljän työpäivän aikana 15.-16.11.2023, 22.4.2024 ja 6.6.2024. Inventoinnin raportin laativat Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti keväällä 2024.

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta. Inventoidut alueet sijaitsevat sinisen neliön sisäpuolella.

2. Perustietoa inventointialueesta

Inventoitava tuulivoimapuistoalue sijaitsee Isojoen luoteispuolella, Isojoen keskustasta noin 11 km luoteeseen Lehmikeidas-nimisen suoalueen ympärillä. Alueelle on suunnitteilla 15 tuulivoimalaa, sähköasema, uusia tielinjoja sekä kaksi vaihtoehtoista sähkönsiirtoreittiä. Hankealueen pinta-ala on noin 880 hehtaaria. Hankealue on pääsääntöisesti suota sekä ojitettua suo- ja metsäaluetta. Hankealueen keskellä on Lehmikeitaan suoalue. Metsäalueet ovat metsätalous käytössä. Alueella kulkee Eteläjärven sekä Pitkäjärven metsäautotiet.

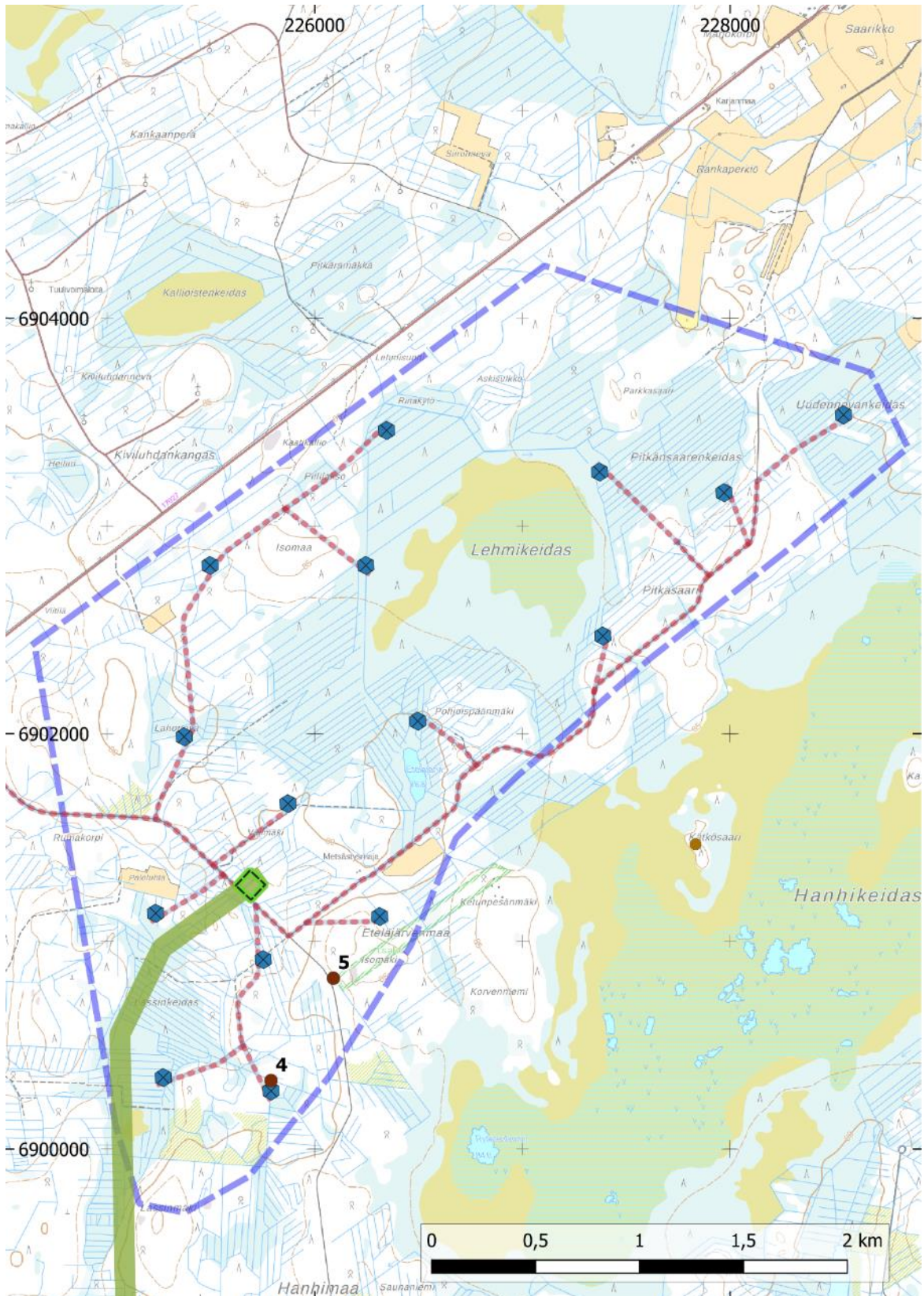
Sähkönsiirtoreitit on suunniteltu kulkevaksi alueen eteläosasta Isojoen Arkkukallion sähköasemalle. Sähkönsiirtoreittien pituudet ovat noin 5,7 km (VE1). ja 6,5 km (VE2). Ne kulkevat pääsääntöisesti ojitetuilla suoalueilla. Länsiosassa ne kulkevat osaksi Siironjokilaakson viljelysalueilla ylittäen joen Korpilahden ja Hautamäen kohdilla.

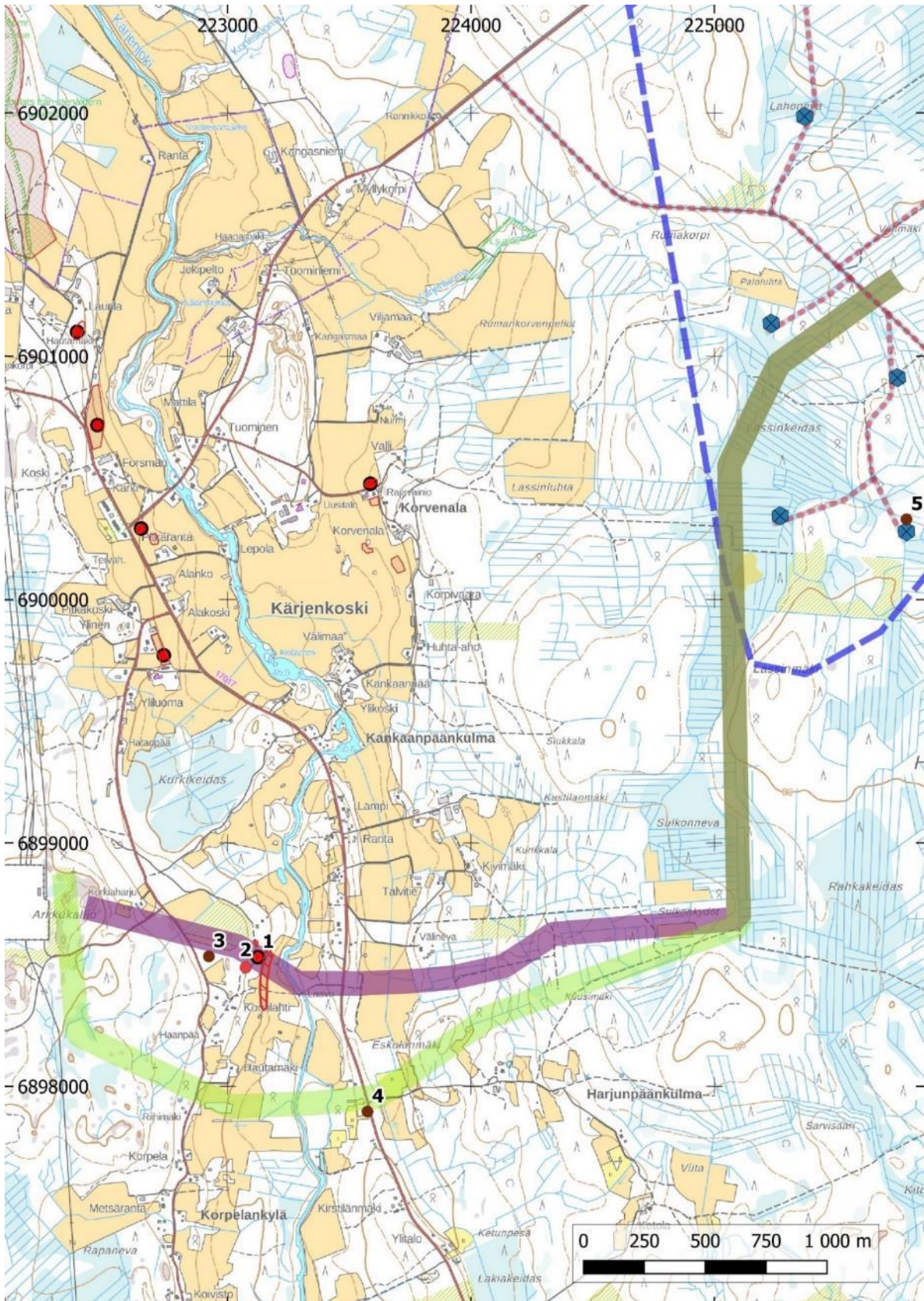
Kuva 1. Siironjoki Korpilahden kohdalla. Pohjoiseen.

Kuva 2. Voimalan numero 13 aluetta Lehmikeitaan luoteisreunalla. Koilliseen.

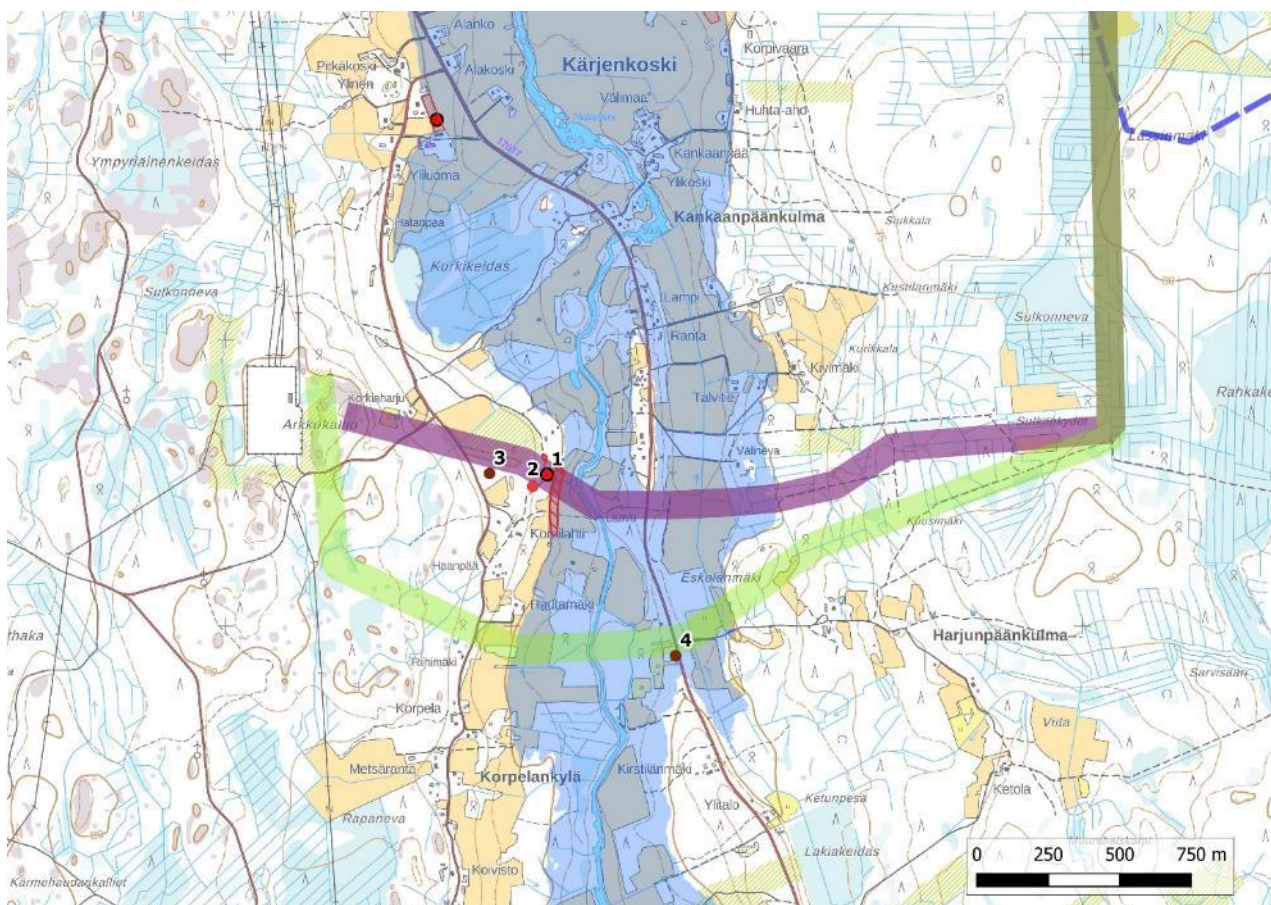

Kartta 2. Inventoidun tuulivoimapuistoalueen yleiskartta. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunnitellut voimalat on merkitty sinisillä kuusikulmioilla. Suunnitellut uudet ja parannettavat tielinjaukset on merkitty punaisella katkoviivalla. Suunnitellun sähköasemanpaikka on merkitty vihreällä neliöllä. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty vihreällä viivalla. Muut kulttuuriperintökohteet on merkitty ruskeilla pisteillä. Numerot viittaavat tämän raportin kohdenumeroihin.

Kartta 3. Inventoitujen sähkönsiirtoreittien yleiskartta. Sähkönsiirtoreitti VE1 on merkitty violetilla viivalla ja sähkönsiirtoreitti VE2 vihreällä viivalla. Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisilla pisteillä ja niiden alueet on merkitty punaisella vinorasterilla. Muut kulttuuriperintökohteet on merkitty ruskeilla pisteillä. Numerot viittaavat tämän raportin kohdenumeroihin.

Lähimmät tunnetut muinaisjäännökset sijoittuvat Siiroonjoen laaksoon, jossa on paljon kivikautisia asuinpaikkoja. Ne sijoittuvat pääosin 55–60 m mpy korkeustasolle eli varhais- ja keskivaiheen neoliittiselle kivikaudelle (noin 4000–3500 eaa.). Näitä korkeustasoja voidaan pitää nyt inventoitavilla alueilla potentiaalisena kivikauden asuinpaikkojen kannalta. Näitä rantatasoja löytyy sähkönsiirtoreittien länsiosasta Siiroonjokilaaksoista, jossa kivikaudella nykyisen jokiuoman kohdalla on ollut merenlahti. Tuulivoimapuistoalue sijoittuu korkeusvälille noin 80–85 m.mpy eli näitä rantatasoja korkeammalle. Tuulivoimapuistoalueen korkeustasoilla voi periaatteessa sijaita myöhäisvaiheen mesoliittiselle kivikaudelle (noin 6500–6000 eaa.) ajoittuvia asuinpaikkoja, joka on kuitenkin hyvin epätodennäköistä.

Kuva 3. Siironjokilaaksoa noin 6000 vuotta sitten. Rantavaihe on hahmotettu 60 metrin korkeuskäyrän mukaan.

Tuulivoimapuistoalueelta ei tunneta entuudestaan muinaisjäännöskohteita. Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tunnetaan entuudestaan yksi kiinteä muinaisjäännös *Korpilahti*, joka on kivikautinen asuinpaikka sekä yksi muu kulttuuriperintökohde *Vesijärvi Hautamäki SE*, joka on historiallisen ajan asuinpaikka. Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee viljelysmaalla Siironjokilaaksossa, joen länsirannalla, itään viettävällä peltorinteellä ja sen länsipuolisella metsäkankaalla. Paikalta on saatu löytöjä eri aikoina ja niihin kuuluu esimerkiksi kvartseja ja kvartsiitti-iskos. Asuinpaikka sijoittuu korkeusvälille 55–62 m mpy. Historiallisen ajan asuinpaikka sijaitsee Vesijärventien länsipuolella Siironjokilaaksossa. Paikalla on multa- ja kiviperustaisen talon perustukset sekä uunin jäännös.

Tuulivoimapuistoaluetta ei ole aikaisemmin inventoitu arkeologisesti, mutta lähialueilla on suoritettu aikaisemmin muutamia arkeologisia inventointeja. Tuulivoimapuistoalueen pohjoispuolella on tehty Lappfjärd ja Lakiankangas tuulivoimapuistoalueen arkeologinen inventointi Kalle Luodon toimesta vuonna 2012. Kalle Luoto on lisäksi tehnyt arkeologisen inventoinnin alueen eteläpuolella Rimpikeitaan alueella vuonna 2013. Arttu Tokoi on tehnyt arkeologisen inventoinnin tuulivoimapuistoalueen eteläpuolella Rimpikankaalla vuonna 2021.

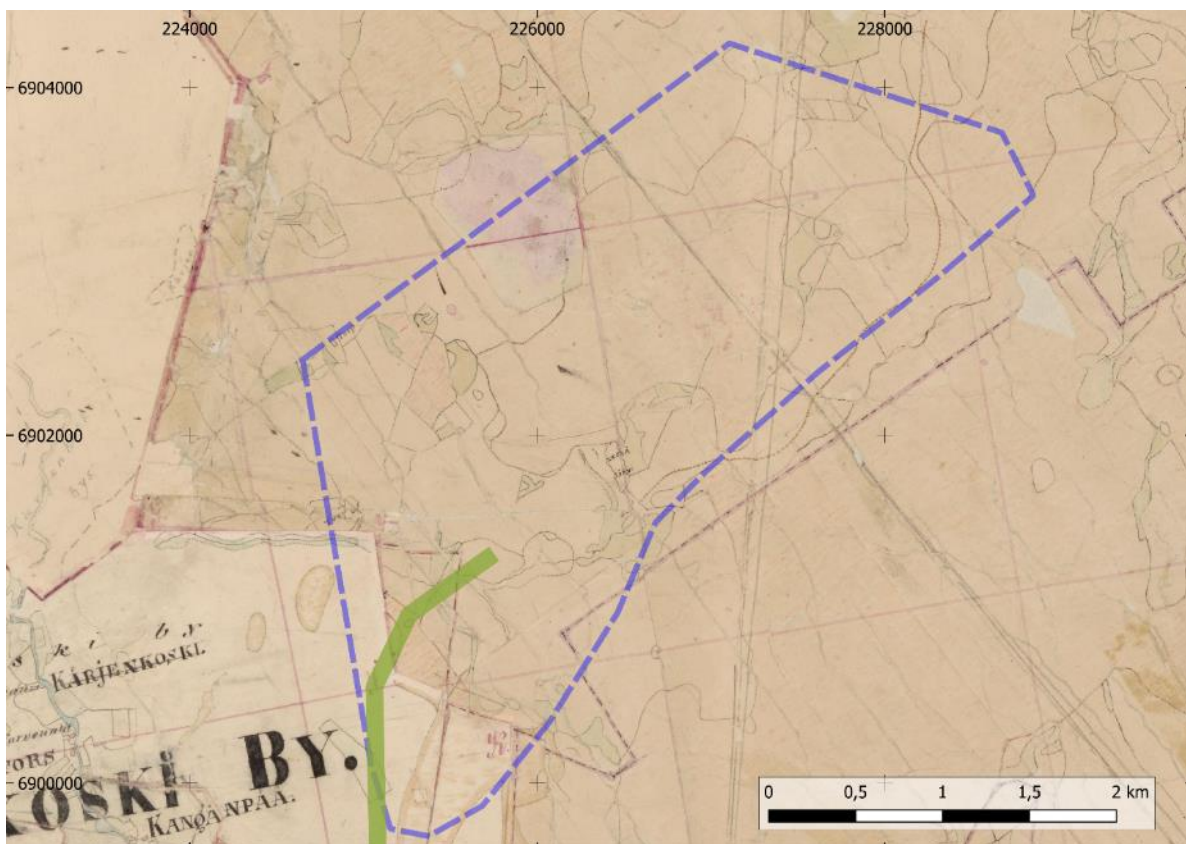
Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien länsiosassa on aikaisemmin inventoinut Kaarlo Katiskoski vuosina 1990–1991 Isojoen esihistoriallisten kohteiden inventoinneissa sekä Timo Sepänmaa, Hannu Poutiainen ja Juuso Koskinen vuonna 2019 Rajamäenkylän tuulivoimapuiston voimajohtolinjojen inventoinnin yhteydessä ja vuonna 2020 Vesa Laulumaa Arkkukallion sähköaseman inventoinnin yhteydessä.

Vanhin aluetta kuvaava kartta on pitäjänkartta vuodelta 1846. Pitäjänkartalla tuulivoimapuistoalueen lounaisosaan on merkitty torppa. Toinen torppa on merkitty aivan tuulivoimapuistoalueen aluerajauksen ulkopuolelle Kärjenkoskentien ja hankealueen rajan väliin. Tuulivoimapuistoalueelle sijoittuu lisäksi muutama Kärjenkosken, Vanhakylän ja Villamon kylän rajojen taitekohta. Alue on kuulunut Vanhakylän takamaihin ja pieni osa alueen lounaiskulmasta on Kankaanpään kuuluvan Kärjenkoski kylän maita. Pitäjänkartan lisäksi käytiin läpi vanhin aluetta kuvaava peruskartta, joka on vuodelta 1971. Pitäjänkartalta haivattujen torppien paikalle ei ole merkitty rakennuksia vuoden 1971 peruskartalla. Pitäjänkartalta havaitut kylien rajat ovat merkittynä myös vanhalle peruskartalle.

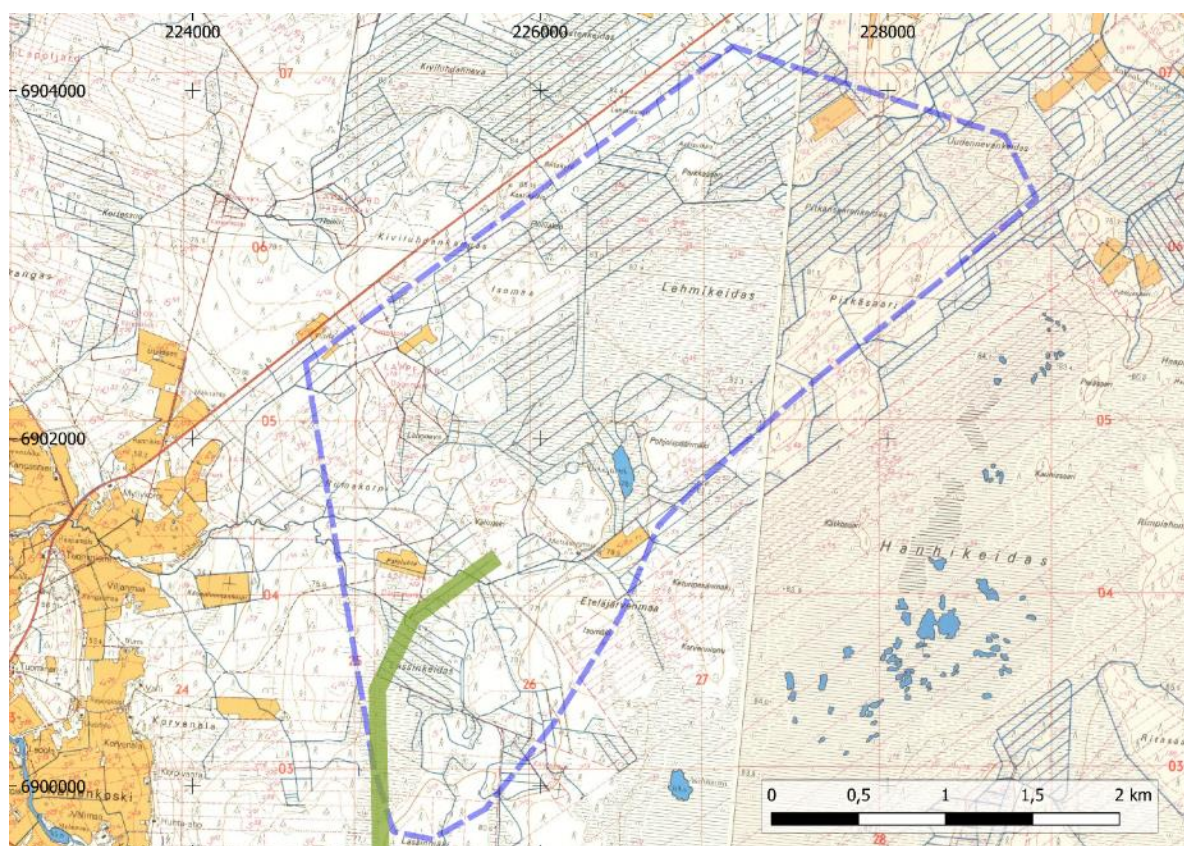
Pitäjänkartalla sähkönsiirtoreittien vaikutusalueet ovat olleet asumatonta takamaata. Kartalle on merkitty ainoastaan yksi Kärjenkosken ja Vesijärven kylien rajan taitekohta sähkönsiirtoreittien länsiosaan. Rajaa ei ole merkitty vanhalle peruskartalle.

Kuva 4. sähkönsiirtoreitin (VE1) aluetta Sulkonkydön länsipuolella. Länteen.

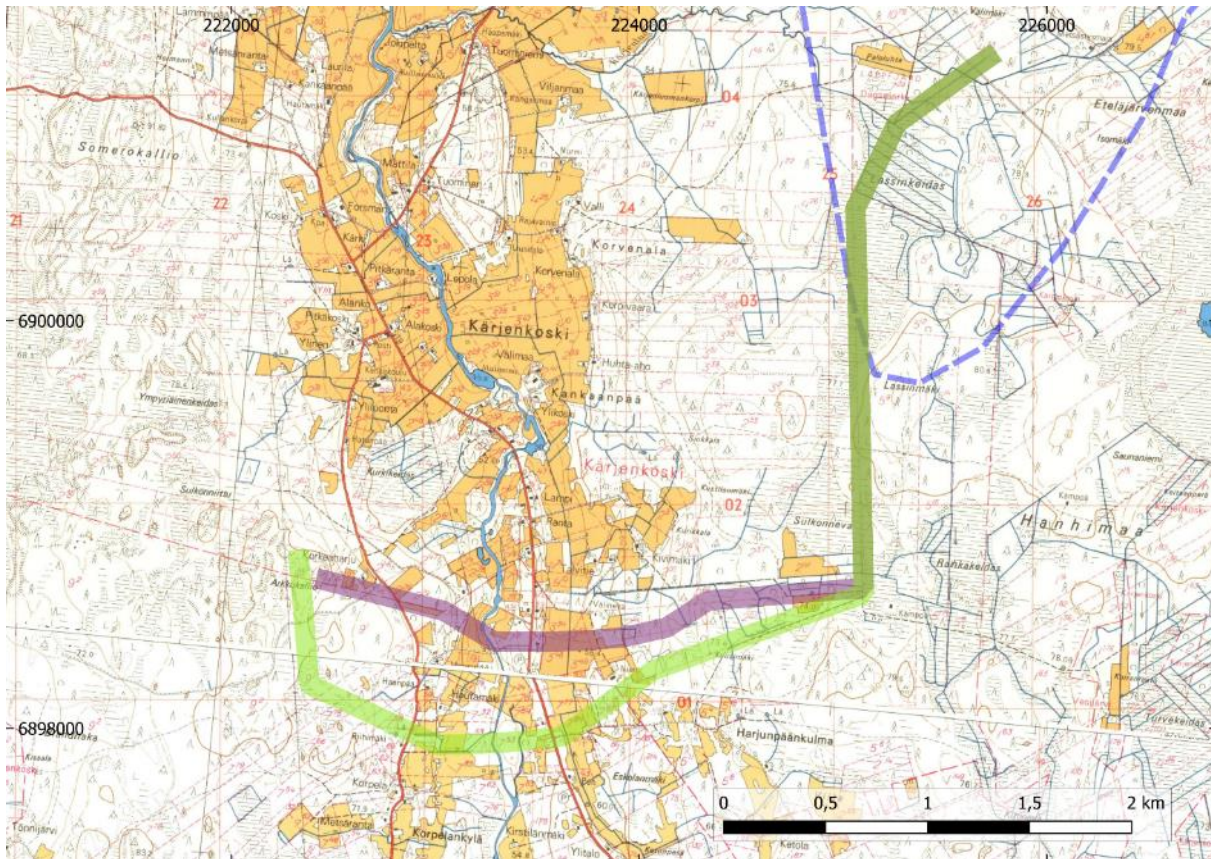
Kartta 4. Inventoitu tuulivoimapuistoalue vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Kartta 5. Inventoitu tuulivoimapuistoalue vuoden 1972 peruskartoilla.

Kartta 6. Inventoidut sähkönsiirtoreitit vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Kartta 7. Inventoidut sähkönsiirtoreitit vuoden 1972 peruskartoilla.

Kuva 5. Kivikautinen asuinpaikka "Korpilahti" 6.6.2024. Idästä.

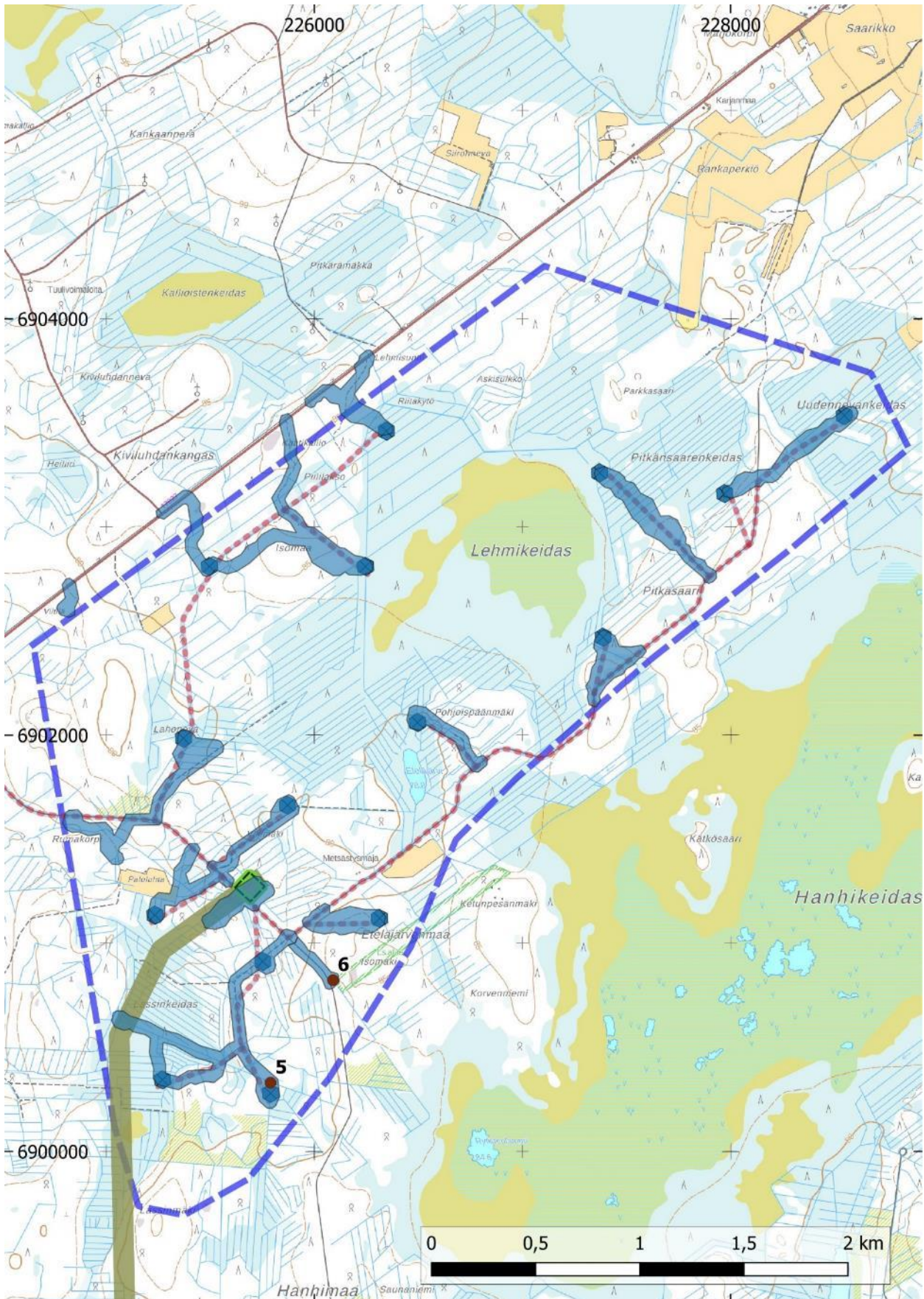
3. Menetelmät

Inventointityön aluksi perehdyttiin tutkimusalueen taustaan lähialueella aikaisemmin tehtyjen tutkimusten avulla, jotka löytyvät Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta. Tutkimusalueen historialliset kartat (pitäjänkartat vuodelta 1846 ja vanhat peruskartat vuodelta 1971–72) käytiin läpi ja asemoitiin nykykartan päälle QGIS-ohjelmalla. Karttoja haettiin Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen arkistoista. Historiallisista kartoista etsittiin potentiaalisia kohteita, kuten talonpaikkoja, myllynpaikkoja, torppia, siltoja ja muita vastaavan kaltaisia merkintöjä. Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen korkeusmallit eli rinnevarjosteet. Niistä etsittiin arkeologisesti mielenkiintoisia rakenteita ja anomalioita. Inventoitavalta alueelta käytiin silmäämääräisesti läpi myös GTK:n tuottama maaperäaineisto Maankamara- palvelusta.

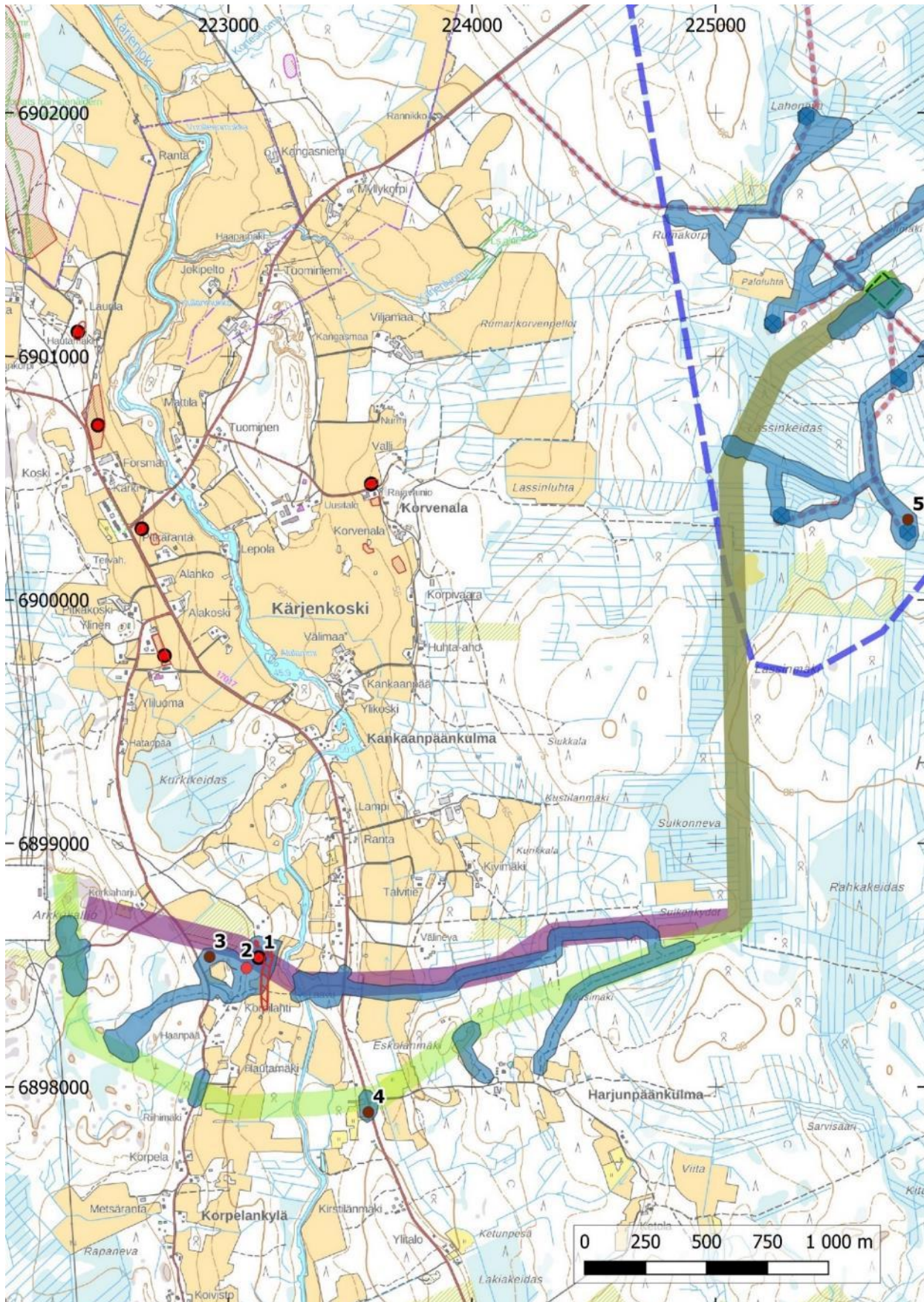
Inventoinnin maastotyöt tehtiin Heilu Oy:n arkeologien Jussi-Pekka Hiltusen ja Jaakko Ervastian toimesta kahden työpäivän aikana 15.-16.11.2023. Lisäksi 22.4.2024 maastossa tehtiin pieni täydennystyö, jossa tarkastettiin tunnettu muinaisjäännöskohde *Korpilahti* (MJ-tunnus 151010001) sekä sen ympäröivää aluetta. Sama alue tarkastettiin myös 6.6.2024. Inventoinnissa huomiottiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet ja tarkastettiin muinaisjäännösten löytymisen kannalta eri tavoin potentiaalisiksi arvioituja paikkoja. Tutkimusalueella sijaitsevat ennestään tunnetut muinaisjäännöskohteet tarkastettiin myös maastossa.

Tuulivoimapuiston hankealueella tarkastettiin suunnitellut voimalanpaikat sekä niiden lähialueella potentiaalisiksi arvioidut alueet, uudet suunnitellut tielinjat sekä suunniteltu sähköasema-alue. Sähkönsiirtoreitin varrelta metsäisiä osuuksia tarkastettiin pääosin noin sadan metrin etäisyydellä reitin keskiosasta. Arkeologiselta potentiaaliltaan vähäisemmiksi arvioidut alueet, kuten suot ja ojitetut kosteikot tarkastettiin paikoitellen ainoastaan teiltä ja poluilta käsin. Potentiaalisissa kohdissa tutkimusalueella tehtiin maaperäkairauksia sekä pieniä koepistoja lapiolla.

Inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia ja tallentamalla kuljetut reitit ja tehdyt havainnot käsiGPS-paikanninta (Garmin GPSmap 66i ja Garmin Montana 610, tarkkuus +/- 5 - 10 m) käyttäen. Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina. Kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa.

Kartta 8. Tuulivoimapuistoalueella jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty turkoosilla.

Kartta 9. Sähkönsiirtoreiteillä jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty turkoosilla.

4. Tulokset

Tuulivoimapuistoalue ei ole erityisen sovelias esihistoriallisten muinaisjäännösten esiintymisen kannalta, koska alue sijaitsee melko korkealla ja maaperä on hyvin kivikkoista. Esihistoriallisten muinaisjäännösten kannalta potentiaalisimmat alueet sijoittuvat Siironjokilaaksoon sähkönsiirtoreittien länsiosaan.

Tuulivoimapuistoalue sekä sähkönsiirtoreittien vaikutusalue on sovelias historiallisen ajan muinaisjäännösten sijoittumiseen. Tuulivoimapuistoalueella tarkastettiin pitäjänkartalle merkityt kaksi torpanpaikkaa sekä kuusi kylien välistä rajojen taitekohta. Torpan paikoilta ei havaittu mitään asumiseen tai elinkeinonharjoittamiseen viittaavia merkkejä. Rajojen taitekohdista kahdesta havaittiin rajamerkit. Sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tarkastettiin yksi kylien välisten rajojen taitekohta, josta ei havaittu rajamerkkiä.

Tuulivoimapuiston alueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita. Sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tunnettiin entuudestaan yksi kiinteä muinaisjäännös, kivikautinen asuinpaikka *Korpilahti* sekä yksi muu kulttuuriperintökohde, historiallisen ajan asuinpaikka *Vesijärvi Hautamäki SE*.

Inventoinnin tuloksena löydettiin yksi ennestään tuntematon kiinteä muinaisjäännös (raportin kohde 5.2. *Korpilahti 2*), joka on historiallisen ajan tervahauta. Lisäksi inventoinnissa paikannettiin kolme uutta muuta kulttuuriperintökohdetta (kohteet 5.3. 5.5. ja 5.6.), joista kaksi, *Lassinkeidas* ja *Eteläjärvenmaa* sijaitsevat tuulivoimapuistoalueella ja ovat historiallisen ajan rajamerkkejä. Sähkönsiirtoreitin VE1 vaikutusalueelle sijoittuu historiallisen ajan asuinpaikka *Haanpää*.

Oulussa 16.5.2024
Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti
Heilu Oy

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Korpilahti	Isojoki	asuinpaikat	-	kivikautinen	151010001
2	Korpilahti 2	Isojoki	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
3	Haanpää	Isojoki	asuinpaikat	talonpohjat	historiallinen	uusi kohde
4	Vesijärvi Hautamäki SE	Isojoki	asuinpaikat	-	historiallinen	1000037214
5	Lassinkeidas	Isojoki	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
6	Eteläjärvenmaa	Isojoki	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde

5. Muinaisjäännöskohteet (*uusi kohde)

Kiinteät muinaisjäännökset

5.1. Korpilahti

Nimi:	Korpilahti
Kunta:	Isojoki
Muinaisjäännöstunnus:	151010001
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Koordinaatit:	N 6898530 E 223125 z m.mpy alin 55 z m.mpy ylin 62
Koordinaattiselite:	muinaisjäännösrekisteri (alueen eteläpään koordinaatit)

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee viljelysmaalla Kärjenjokilaaksossa, joen länsirannalla, itään viettävällä peltorinteellä. Paikalta on saatu löytöjä eri aikoina. Löytöalueen korkeus on noin 55-60 metriä. Maaperä paikalla on hienoa hiekkaa. Vuoden 1991 inventoinnissa aiemmin tunnetun alueen yläpuolelta itään viettävältä hiekkakankaalta löytyi kvartseja ja kvartsiitti-iskos, noin 60-62 metrin korkeudelta. Löydöt ovat kankaan itäreunan suuntaiselta tieuralta, tieurien risteyksestä ja tästä noin 60 m pohjoiseen.

Asuinpaikan tarkempia rajoja ei tunneta.

Inventointihavainnot 2023-2024: Kohde tarkastettiin vuosien 2023-2024 inventoinnin yhteydessä. Inventoinnin aikaan peltoalue oli aluskasvillisuuden peitossa, eikä alueelta tehty uusia havaintoja muinaisjäännöksestä. Pellon itäpuolella, tieurien ja muinaisjäännösalueiden väliselle hiekkakankaalle tehtiin muutamia kairauksia, josta ei kuitenkaan havaittu kulttuurikerroksia tai muuta ihmistoimintaan viittavia merkkejä. Sekä peltoalue, että sen itäpuolinen hiekkakangas noin 60–62 m mpy korkeudella ovat otollista aluetta kivikautiselle asutukselle. Asuinpaikan tarkempia rajoja ei tunneta, joten ennen sähkönsiirtoreitin rakentamista olisi suotavaa tarkentaa asuinpaikan rajoja kajoavin menetelmin, esimerkiksi koekuopituksella.

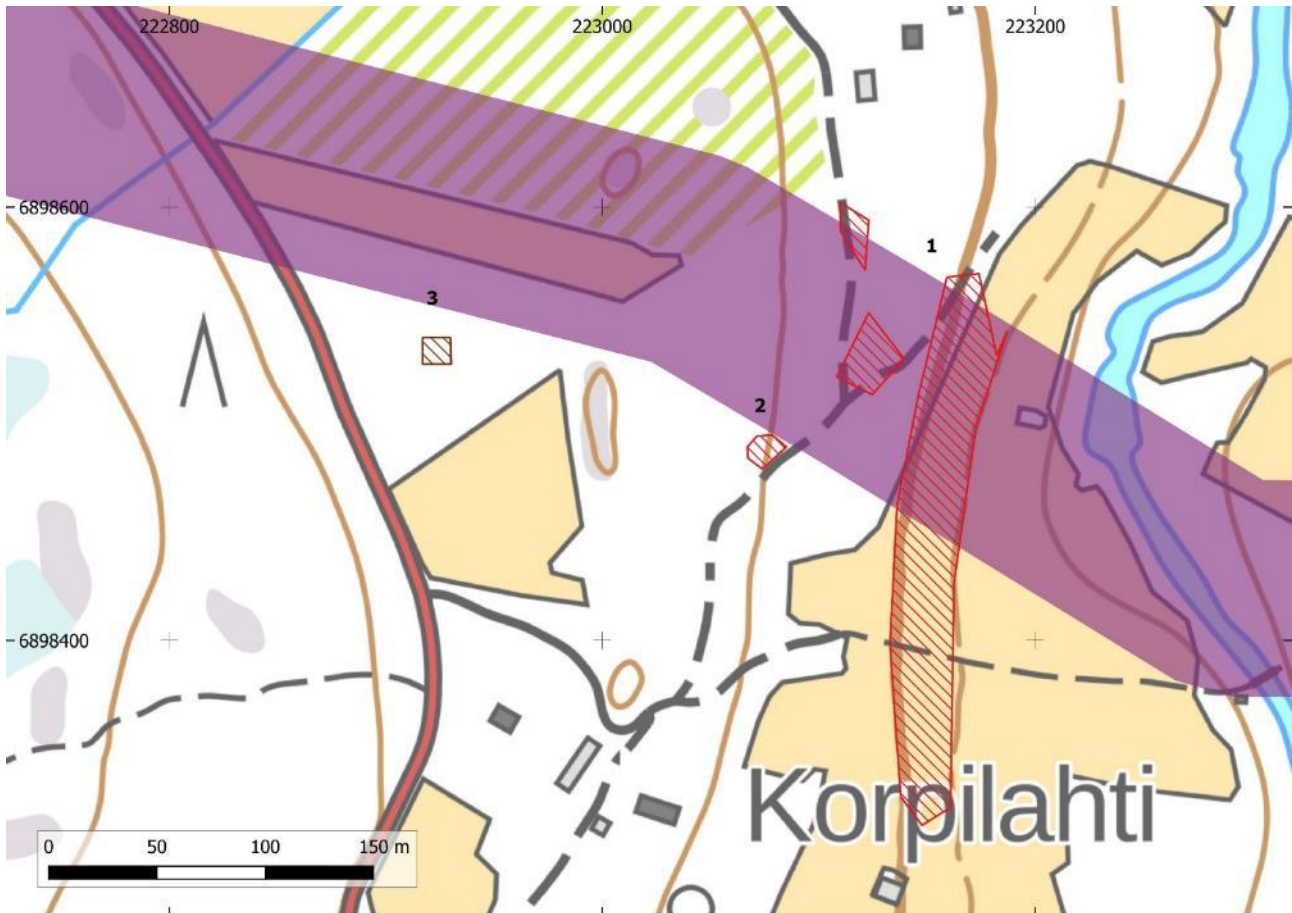
Muinaisjäännösalueen länsi-lounaispuolelta löydettiin pieni historiallisen ajan tervahauta, tämän rapotin kohde *Korpilahti 2*.

Kuva 6. Korpilahden muinaisjäännösalueita tieuran itäpuolella huhtikuussa 2024. Pohjoiseen.

Kuva 7. Korpilahden muinaisjäännösalueita itään viettävällä peltoalueella. Pohjoiseen.

Kartta 10. Korpilahden ja Haanpään kohdekartta. Korpilahden muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla ja Haanpään muu kulttuuriperintökohteen alueraja ruskealla vinorasterilla. Suunniteltu voimajohtolinja on merkitty violetilla viivalla.

5.2. Korpilahti 2 *

Nimi:	Korpilahti 2
Kunta:	Isojoki
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Koordinaatit:	N 6898488 E 223074 z 65
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, kuopan keskiosa

Kohdekartta kohteen 5.1. yhteydessä.

Inventointihavainnot:

Hyvin pienikokoinen tervahauta sijaitsee heti metsäkoneen ajouran luoteispuolella, noin 150 metriä Korpelankyläntieltä koilliseen. Tervahaudasta on jäljellä kuoppa, joka on halkaisijaltaan noin 1,5 metriä. Kuoppaa ympäröi heikkopiirteinen valli, joka on noin yhden metrin levyinen. Kuopan syvyys on noin 0,7 metriä. Kuopan eteläpuolella sijaitsee halssimainen kaivanto, joka on pituudeltaan noin 2 metriä ja leveydeltään 0,7 metriä. Halssin syvyys on noin 0,5–1 metriä.

Kuopan sisäreunasta otettiin maakairanäyte, josta havaittiin 10–15 cm paksuinen hiilensekainen maakerros heti pintamaan alta. Hiiltyneen kerroksen alla oli puhtaampaa hiekkamaata. Kyseessä on todennäköisesti kotikäyttöinen ja sitä myötä pienikokoinen tervahauta.

Kohteen itä-koillispuolella sijaitsee tunnettu kivikautinen asuinpaikka, tämän raportin kohde *Korpilahti*.

Kuva 8. Tervahauta erottuu pienenä kuoppana. Taustalla näkyy hieman halssikaivantoa, sekä metsäkoneen ajoura. Etelään.

Muut kulttuuriperintökohteet

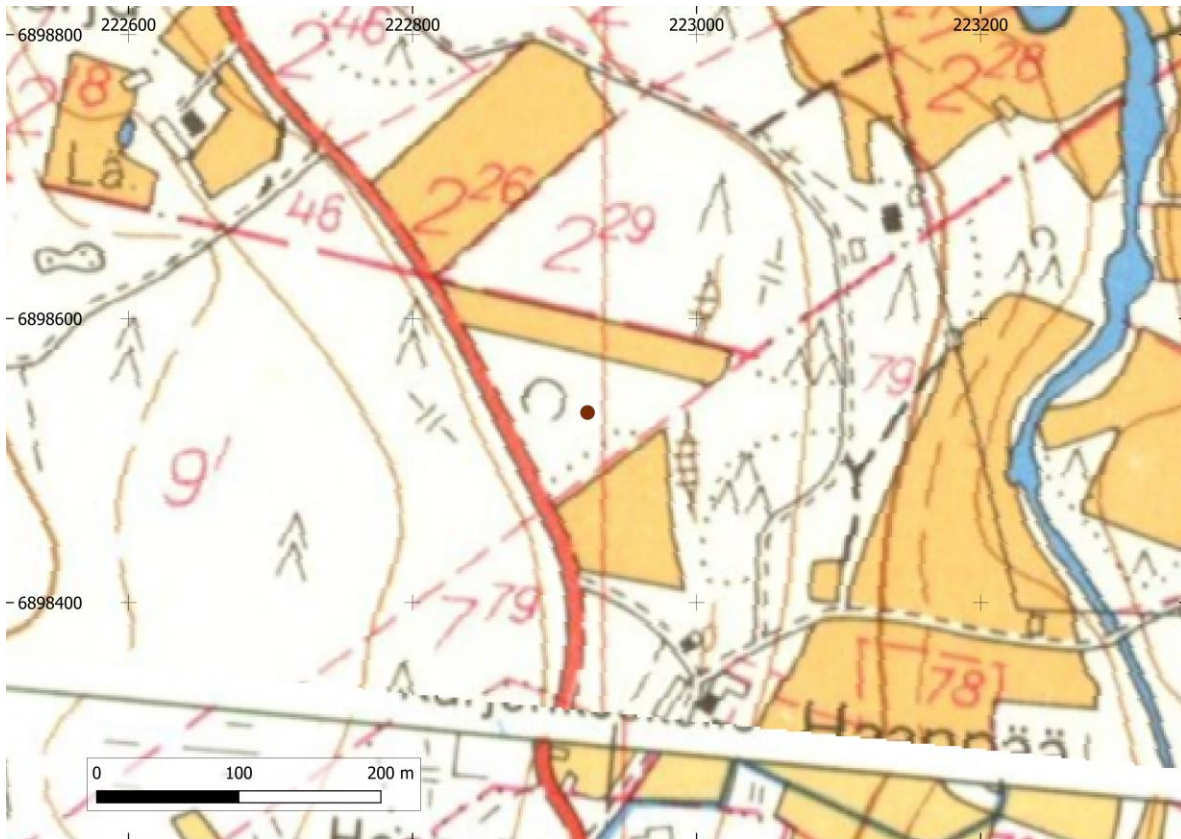
5.3. Haanpää*

Nimi:	Haanpää
Kunta:	Isojoki
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	historiallinen
Koordinaatit:	N 6898533 E 222923 z m.mpy 62
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Inventointihavainnot 2023-2024: Paikalla on rakennuksen perustukset, jonka koko on noin 7 x 4 metriä. Maaperusta erottuu noin 0,8 metriä leveänä ja noin 0,2 metriä korkeana vallina. Perustuksen molemmissa päissä on noin 1,2 metriä syvät kuopat, jotka ovat ilmeisesti maakellarikuoppia. Perustan koillisreunalla on laakakivistä ladotun uunin/kiukaan jäännös, joka on halkaisijaltaan noin 1,2 metriä ja noin 0,7 metriä korkea. Perustuksen päällä kasvaa tiheää kuusi/koivumetsää. Vuoden 1846 pitäjänkartalle ja vanhoille peruskartoille kohdalle ei ole merkitty rakennusta. Vanhoilla peruskartoilla ja nykyiselle peruskartalle paikan pohjois- ja eteläpuolella on merkitty viljelysalueita.

Kuva 9. Rakennuksen perustus sekä laakakivistä ladottu uuni/kiuas. Pohjoiseen.

Kartta 11. Haanpään kohde on merkitty ruskealla pisteellä vuoden 1972 peruskartalle.

Kartta 12. Ote vuonna 1846 laaditusta pitäjänkartasta, johon on merkitty ruskealla pisteellä kohteen Haanpää sijainti.

5.4. Vesijärvi Hautamäki SE

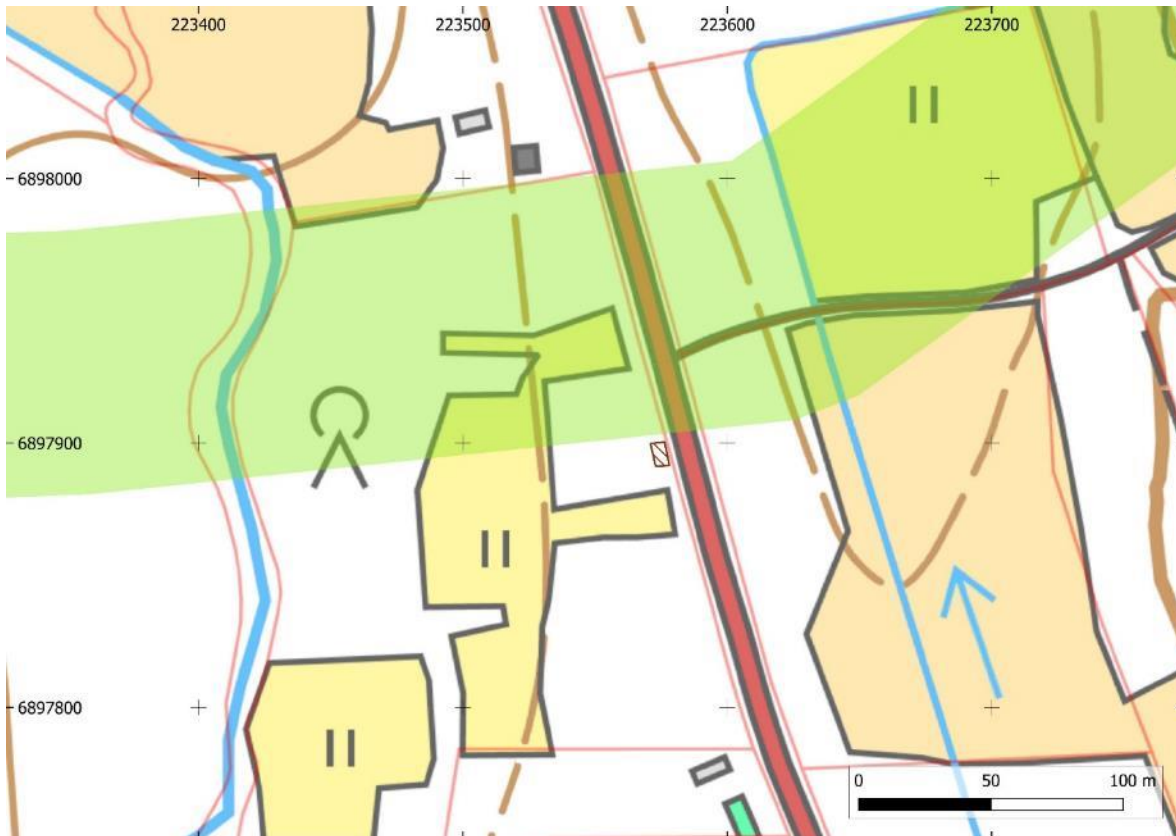
Nimi:	Vesijärvi Hautamäki SE
Kunta:	Isojoki
Muinaisjäännöstunnus:	1000037214
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	historiallinen
Koordinaatit:	N 6897896 E 223575 z m.mpy 60
Koordinaattiselite:	muinaisjäännösrekisteri

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Paikalla on multa- ja kiviperustaisen talon perustukset, joiden laajuus on n. 5 x 7 m. Uunin jäännökset ovat kaakkoiskulmauksessa. Vanhoilla peruskartoilla kohdalla ei ole taloa, mutta sen länsi- ja lounaispuolella on pieniä peltöjä. Pitäjänkartalla paikka on tyhjillään.

Inventointihavainnot 2023–2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2013 inventoinnin yhteydessä. Kohde vastaa muinaisjäännösrekisterin tietoja. Kivijalassa erottuu kivijalan lohkokiviä ja uunissa modernilta vaikuttavaa tiiltä. Rakennuksen perustus vaikuttaa iältään nuorelta. Vanhalla peruskartalle perustuksen välittömään läheisyyteen on merkitty rakennus. Kohteelle laadittiin aluerajaus inventoinnin yhteydessä.

Kuva 10. Vesijärvi Hautamäki SE perustukset. Kuvassa etualalla uunin jäännös. Etelään.

Kartta 13. Vesijärvi Hautamäki SE kohdekartta. Muu kulttuuriperintökohteen aluerajaus on merkitty ruskealla vinorasterilla ja suunniteltu voimajohtolinja on merkitty vihreällä viivalla.

Kartta 14. Ote vuoden 1972 peruskartasta, johon peltoalueiden väliin on merkitty rakennus.

Kartta 15. Ote vuonna 1846 laaditusta pitäjänkartasta, johon on merkitty ruskealla pisteellä kohteen Vesijärvi Hautamäki SE sijainti.

5.5. Lassinkeidas*

Nimi:	Lassinkeidas
Kunta:	Isojoki
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Koordinaatit:	N 6900330 E 225790 z m.mpy 80
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

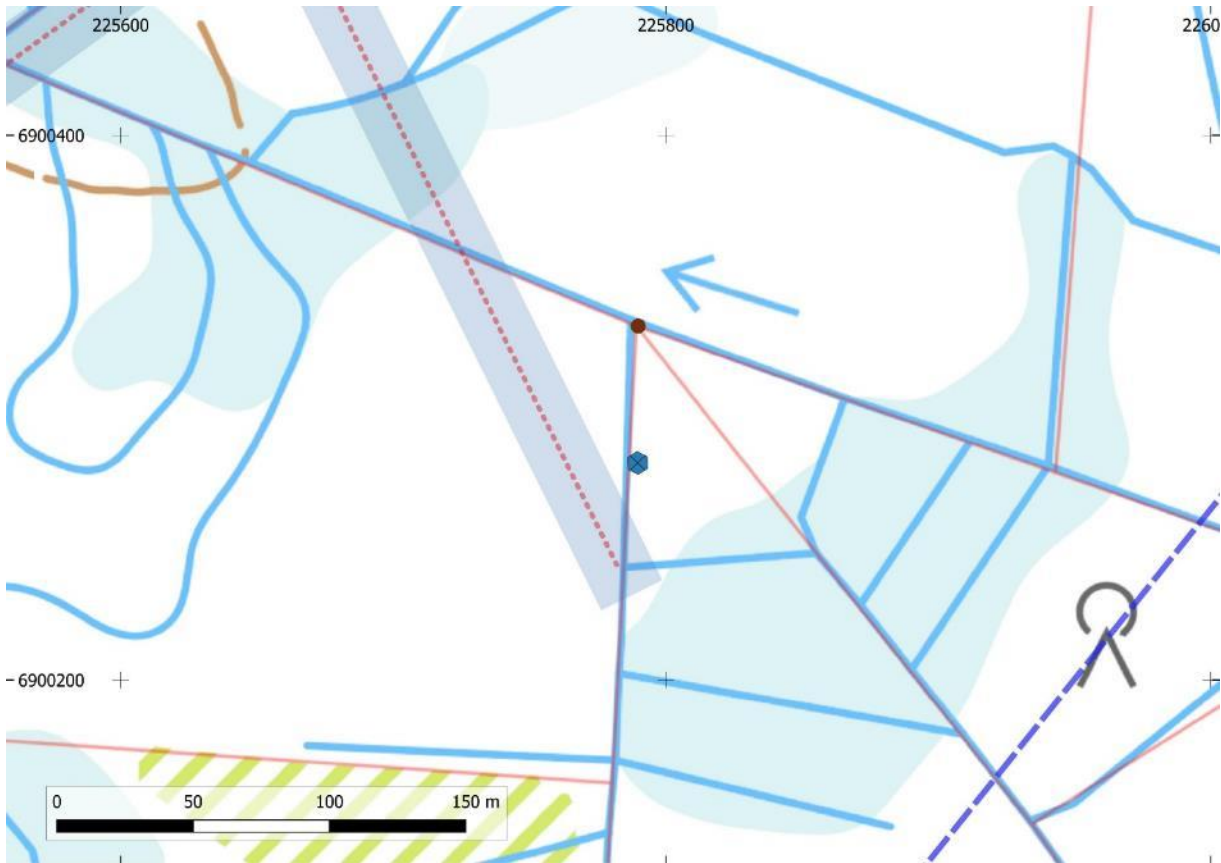
Inventointihavainnot 2023–2024: Alueelle kaivetun ojan eteläreunalla on rajamerkki.

Rajamerkin koko on noin 1 x 1 metriä ja sillä on korkeutta noin 0,5 metriä. Sen kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa. Rajamerkin keskellä on pystyssä kaksi kiveä, joista suurempi on kooltaan noin 0,5 x 0,3 metriä ja pienempi 0,2 x 0,15 metriä. Kivistä ei havaittu merkintöjä.

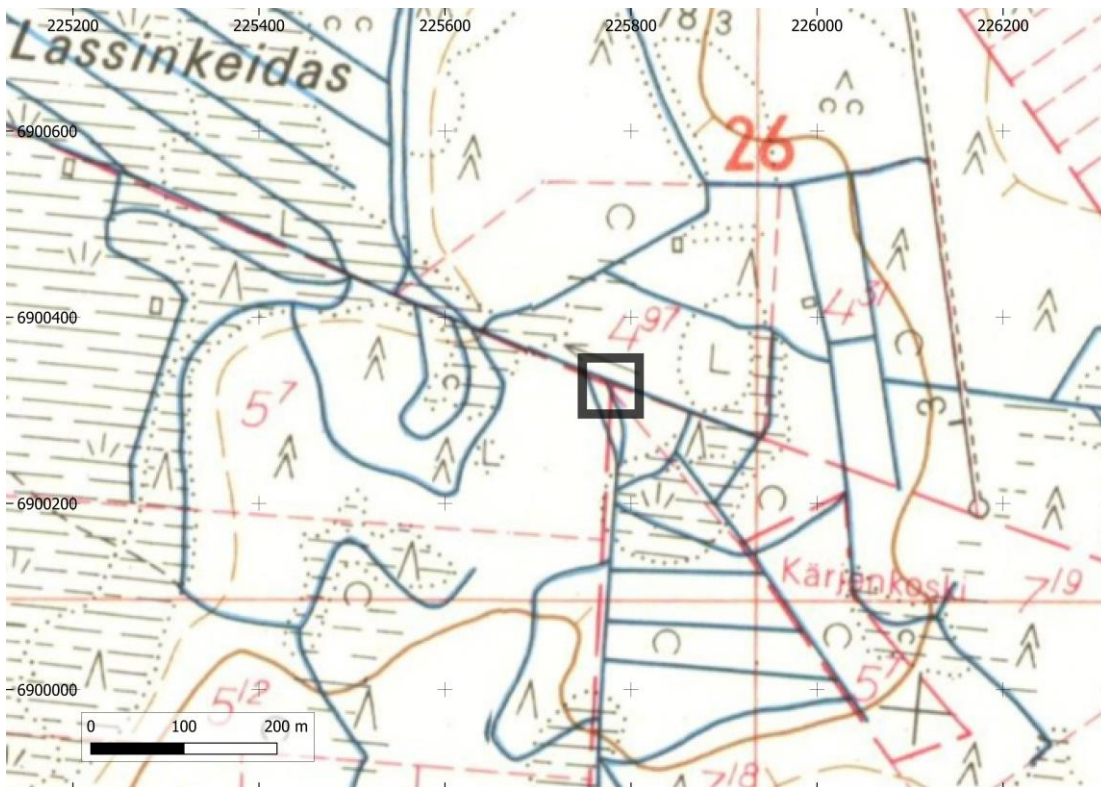
Rajamerkki paikannettiin vuoden 1846 pitäjänkartalta, jolloin kohdalla on ollut Kärjenkosken, Willamon ja Wanhakylä -nimisten kylien rajan taitekohta. Raja on merkitty myös vuoden 1972 peruskartalle ja nykyään kohdalla on kiinteistörajojen taitekohta.

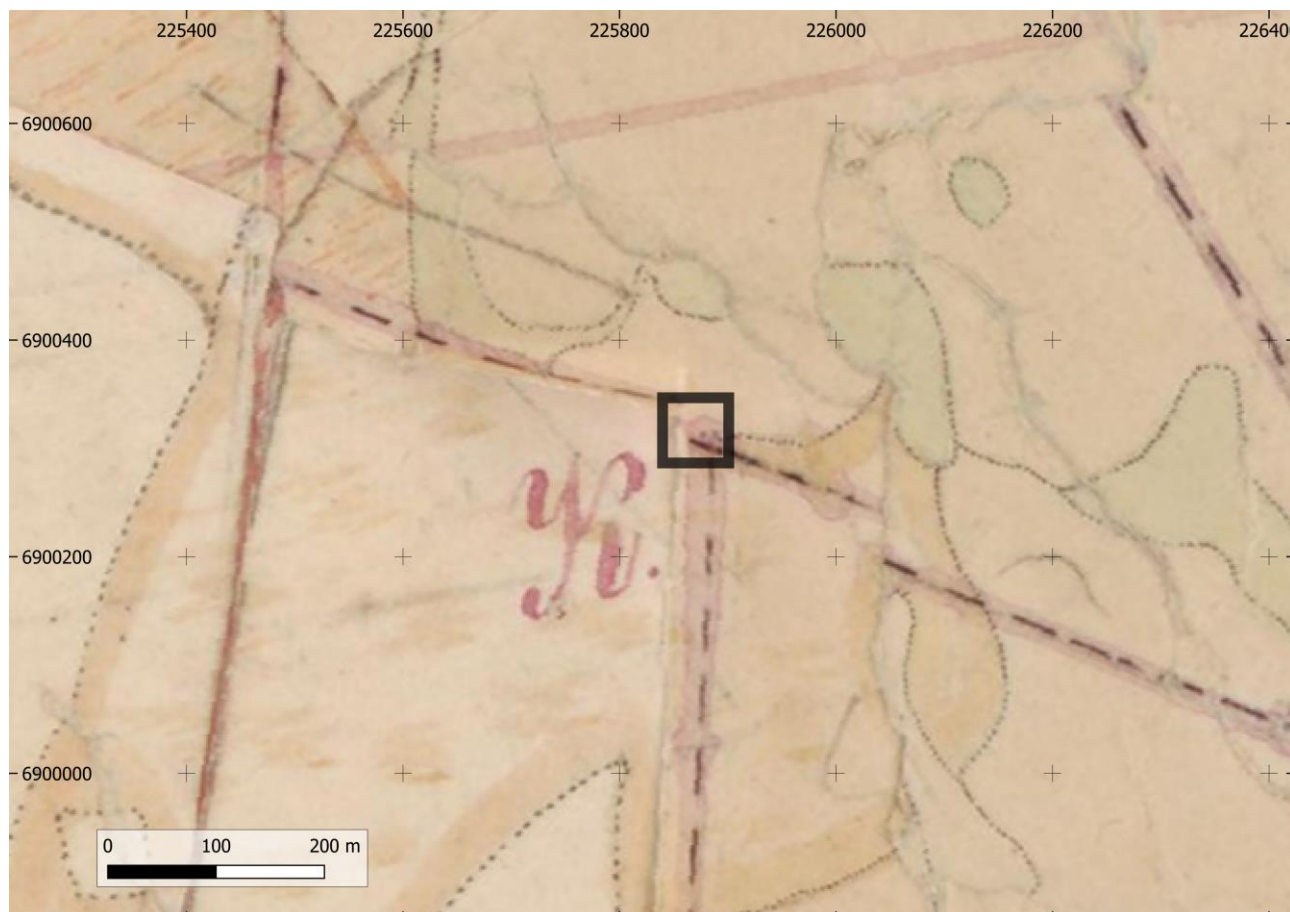
Kuva 11. Lassinkeitaan rajamerkki. Pohjoiseen.

Kartta 16. Lassinkeitaan kohdekartta. Muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä. Suunniteltu voimala on merkitty sinisellä kuusikulmiolla ja suunniteltu uusi tie sinisellä pohjalla olevalla punaisella katkoviivalla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kartta 17. Lassinkeitaan rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1972 peruskartalle.

Kartta 18. Lassinkeitaan rajamerkki on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1846 pitäjänkartalle.

5.6. Eteläjärvenmaa*

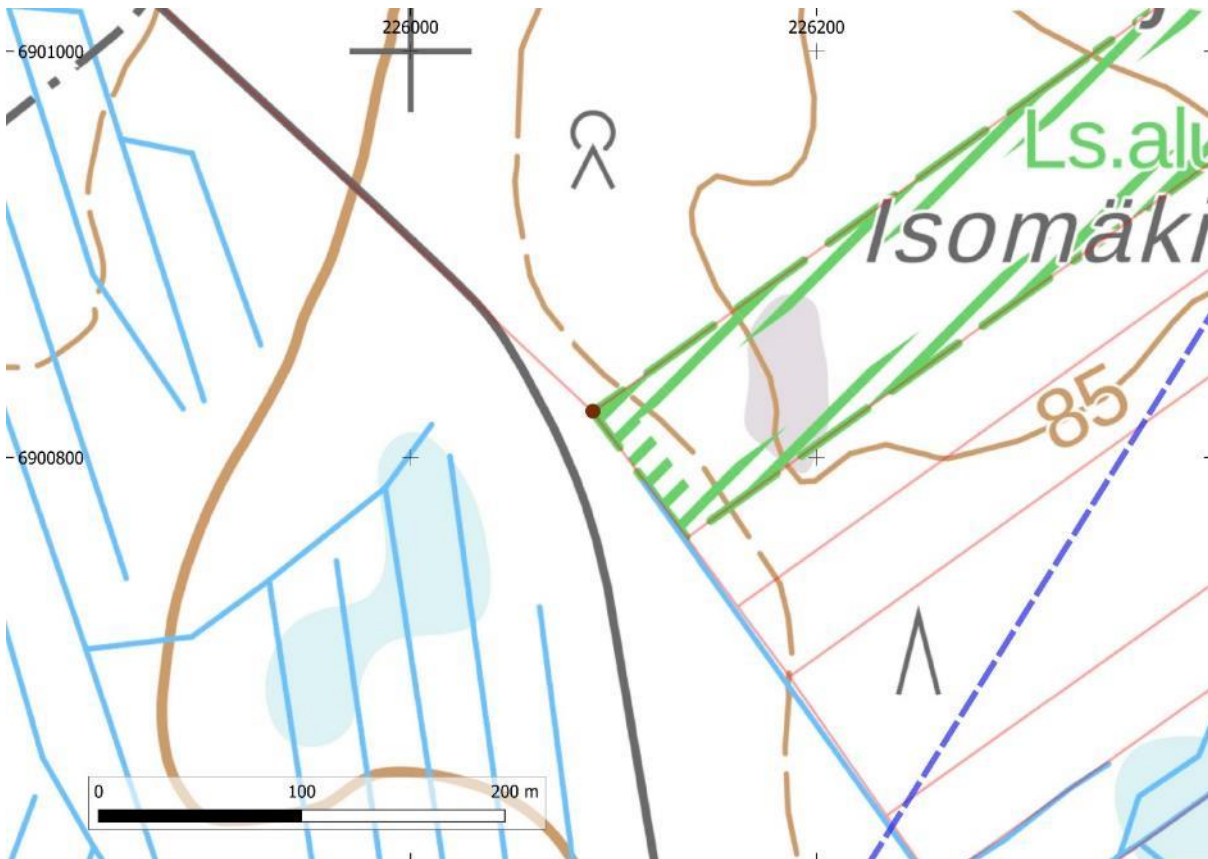
Nimi:	Eteläjärvenmaa
Kunta:	Isojoki
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Koordinaatit:	N 6900823 E 226090 z m.mpy 84
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Inventointihavainnot 2023–2024: Rajamerkki sijaitsee välittömästi Eteläjärven metsätien koillispuolella, tiestä noin 20 metriä koilliseen. Rajamerkki koostuu sammaleen peittämästä kivijalustasta, sekä sen päällä erottuvasta viisarikivistä. Jalustan koko on noin 1,2 x 1,2 metriä ja rajamerkin korkeus on 0,5 metriä. Rajamerkin päällä kasvaa tiheää pajukkoa.

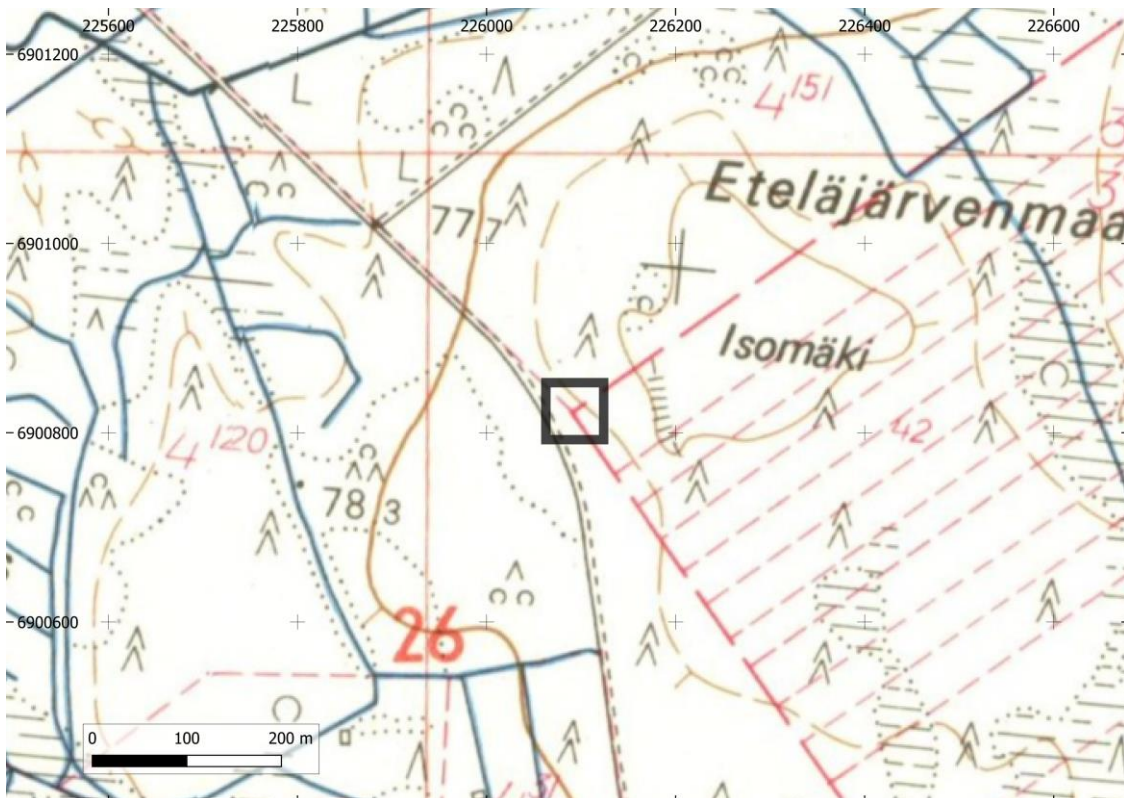
Rajamerkki paikannettiin vuoden 1846 pitäjänkartalta, jolloin kohdalla on ollut Willamon ja Wanhakylä -nimisten kylien rajan taitekohta. Raja on merkitty myös vuoden 1972 peruskartalle ja nykyään kohdalla on kiinteistörajojen taitekohta.

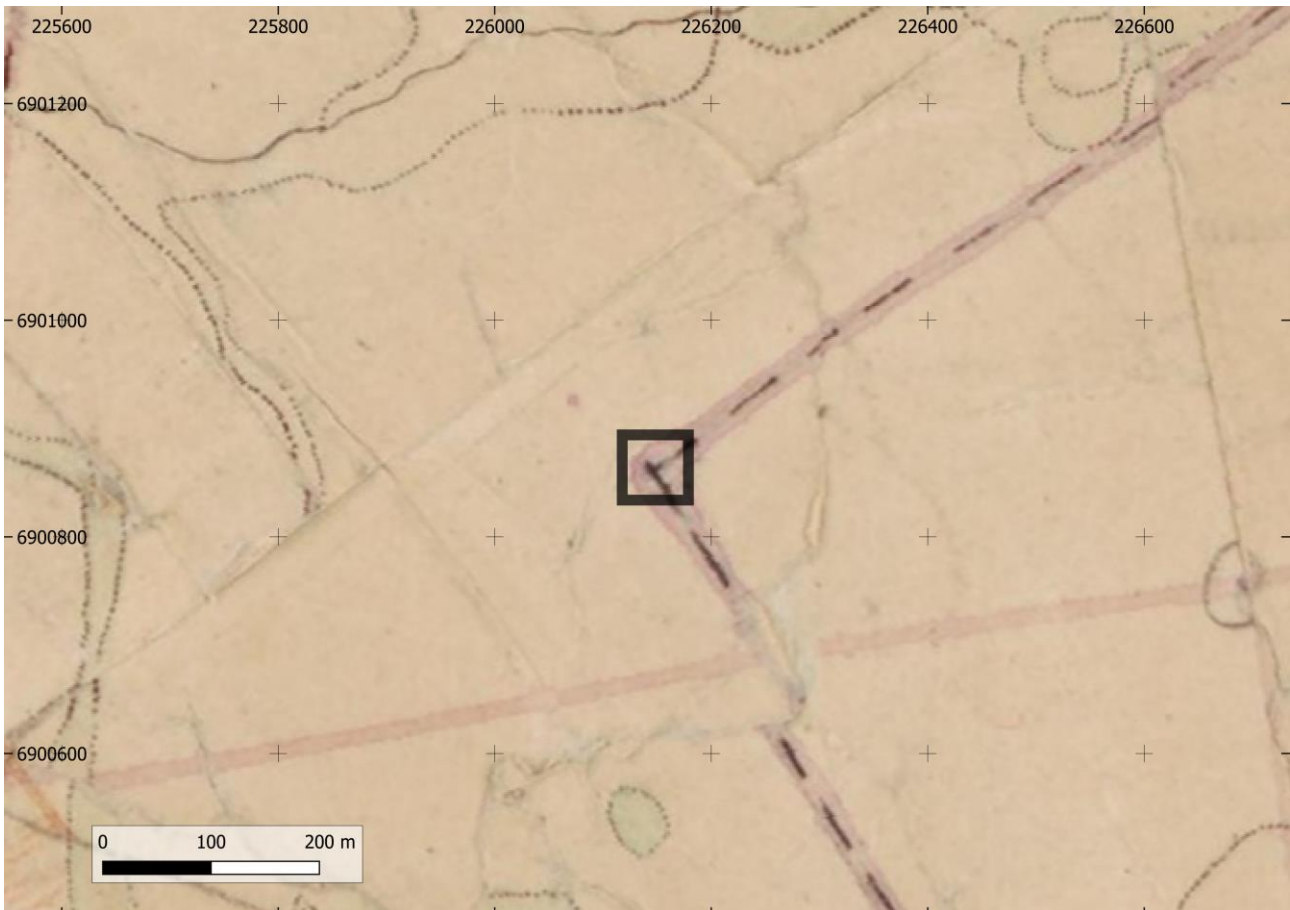
Kuva 12. Eteläjärvenmaan rajamerkki on kuvassa näkyvän lapion vasemmalla puolen. Kaakkoon.

Kartta 19. Eteläjärvienmaan kohdekartta. Muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kartta 20. Eteläjärvienmaan rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1972 peruskartalle.

Kartta 21. Eteläjärvenmaan rajamerkki on merkitty mustalla neliöllä vuoden 1846 pitäjänkartalle.

Lähteet

Tutkimusraportit:

Katiskoski, Kaarlo 1990. Isojoen esihistoriallisten kohteiden inventointi. Vaasan läänin seutukaavaliitto.

Katiskoski, Kaarlo 1991. Isojoen esihistoriallisten kohteiden täydennysinventointi. Vaasan läänin seutukaavaliitto.

Laulumaa, Vesa 2020. Isojoki, Arkkukallio. Sähköaseman suunnittelualueen arkeologinen inventointi 21.10.2020. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut.

Luoto, Kalle 2012. Kristiinankaupunki ja Isojoki, Tuulivoimapuistohankkeen arkeologinen inventointi Lappfjärdin ja Lakiakankaan alueella. FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy.

Luoto, Kalle 2013. Isojoki Rimpikeidas. Tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi 2013. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy.

Sepänmaa, Timo, Poutiainen, Hannu & Koskinen, Juuso 2019. Isojoki-Karjoki-Kauhajoki-Honkajoki. Rajamäenkylän tuulivoimapuiston ja voimajohtolinjojen muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Tokoi, Arttu & Laakso, Ville 2022. Isojoki Rimpikangas. Tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi 2021. Maanala Oy.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristön palveluikkuna: <https://www.kyppi.fi/>

Maankamara- palvelu (GTK): <https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Kartat:

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.*
Pitäjäntarkastasto (v, 1749-1917)

1234 01+1232 10 Ia.* -/- - Isojoki, vuosi 1846.

1231 12+11 Ia.* -/- - Isojoki, vuosi 1846.

Maanmittauslaitos

Vanhat peruskartat (Maanmittaushallitus)

1234 01 Villamo, vuosi 1971.

1232 10 Kärjenkoski, vuosi 1971.

1231 12 Siiro, vuosi 1972.